

संयुक्त राष्ट्र संघ

चक्र प्रसाद हुंगाना

राष्ट्र संघ भन्दा पहिलाको विश्वव्यापि सहयोगको अवस्था

- १८६५ अन्तराष्ट्रिय टेलिकम्युनिकेशन युनियन
- १८७४ अन्तराष्ट्रिय हुलाक संघ
- १८९९ पर्मानेन्ट कोर्ट अफ आर्विटेशन द हेग

राष्ट्र संघको सामान्य परिचय

- प्रथम विश्व युद्धलाई नै मानव इतिहासको सबै भन्दा अन्तिम युद्ध बनाउनु पर्ने विचारका साथ अमेरिकी राष्ट्रपति उडरो ईल्सनको विचारधाराबाट प्रविभित भएर स्थापना भएको प्रथम विश्वयुद्धको परिणाम ।
- जनवरी १०, १९२० मा स्थापना भएको ।
- भर्साईल्सको सन्धी बाट यसको शुरुवात भएको हो ।
- पेरिस पिस कन्फरेन्सको परिणाम स्वरूप स्थापित ।
- स्थापना कालमा ४२ सदस्य राष्ट्र थिए ।
- १९३० मा ५९ सदस्य सम्म पुगेका थिए ।
- अमेरिका कहिल्यै पनि यसको सदस्य भएन ।
- मुख्य खेलाडीको रूपमा बेलायत र फ्रान्स रहेका थिए ।

मुख्य अंगहरु ३ वटा

१) काउन्सिल

- स्थायी सदस्यहरु र भिटो भएको सानो समुह जसमा अस्थायी सदस्यहरु पनि हुने ।
- सर्वाधिकार युक्त
- संयुक्त राष्ट्र संघको सुरक्षा परिषदको भुमिका ।

२) सभा

- सबै सदस्य राष्ट्रहरुको सभा हो ।
- निर्णयहरु सर्व सम्मतिमा हुने
- बर्षमा एक पटक सभा बस्ने
- संयुक्त राष्ट्र संघको महा सभा जस्तो काम गर्ने ।

३) सुचिवालय

- प्रशासनिक अंग हो ।

प्रमुख विशिष्टिकृत संस्थाहरु

- पर्मानेन्ट कोर्ट अफ इन्टरनेशनल जस्टिस
- अन्तराष्ट्रियस श्रम संगठन

कमजोरीहरु

- प्रमुख शक्ति राष्ट्र अमेरिका नै सदस्य भएन ।
- जर्मनीलाई १९२५ सम्म सदस्यता दिईएन ।
- बेलायत र फ्रान्सले पुर्ण रुपमा सहयोग नगर्नु अर्थात आफ्नै स्वार्थमा प्रयोग गर्न खोज्नु ।
- औपनिवेशको अन्त्य नहुनु
- आफ्ना निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्न नसक्नु
- भर्साइल्सको असमान सन्धीबाट जन्मेको
- सदस्यहरुले सदस्यता त्याग्नै जानु ।

संयुक्त राष्ट्र संघको अवधारणा

- प्रथम विश्वयुद्धको समाप्ती पश्चात १९२० मा अमेरिकी राष्ट्रपति उड्रो विलसनको पहलमा राष्ट्र संघको स्थापना भयो ।
- विभिन्न कारणहरुले गर्दा उक्त संस्थाले दोस्रो विश्वयुद्ध हुनबाट विश्वलाई जोगाउन सकेन ।
- परिमाण स्वरुप १९३९ मा विश्वले दोस्रो विश्व युद्धको बर्बादीलाई भोग्नु पर्यो ।
- दोस्रो विश्वयुद्धको जस्तो भयानक पिडाबाट उप्रान्त विश्वलाई मुक्ती दिने उद्देश्यका साथ विश्वका नेताहरु अन्तराष्ट्रिय संस्थाको खोजिमा लागे ।
- तत्कालिन समयमा विश्वलाई मानवताको पाठ पढाउन, शान्ति र विकासको एउटै मालामा विश्वलाई उन्न, सामुहिक सुरक्षाको अवधारणा बमोजिम सबैको सुरक्षा संभव गराउनका लागि विश्व संस्थाको आवश्यकता
- सन १९२० मा राष्ट्र संघको स्थापना भएपनि दास्रो विश्वयुद्ध रोक्ने कार्यमा असफल भएपछि संयुक्त राष्ट्र संघको स्थापनाको अवधारणा अघि बढेको हो ।

संयुक्त राष्ट्र संघको स्थापनाका लागि भएका प्रयासहरु

- सेन्ट जेम्स प्यालेस (बेलायत) घोषणा, १९४१ जुन, १२ (नौ वटा निर्वासित सरकारको तत्वावधानमा)
- एट्लान्टिक चार्टर, अगष्ट १४, १९४१ (रुजवेल्ट र चर्चिलको घोषणा, कुनै सम्झौता होईन)

- संयुक्त राष्ट्रको घोषणा, १ जनवारी, १९४२ (२६ एलाईड देशहरूको महागठबन्धन)
- मस्को सम्मेलन, अक्टोबर ३०, १९४३
- तेहरान सम्मेलन, १ डिसेम्बर, १९४३ (रुजभेल्त, चर्चिल र स्टालिन)
- ब्रेटनउड्स कन्फरेन्स, १९४४
- द डम्बरटन ओक्स (वासिंगटन अमेरिका) सम्मेलन, १९४४
- द याल्टा सम्मेलन, १९४५ फेब्रुवरी
- सनफ्रान्सिस्को सम्मेलन, अक्टोबर २४, १९४५ (५० देशहरूको उपस्थिति)

संयुक्त राष्ट्र संघको परिचय

- सन १९४५ अक्टोबर २४ मा पाँच वटा स्थायी सदस्य राष्ट्रहरूले चार्टर अनुमोदन गरे ।
- विश्व शान्ती र सुरक्षाको लागि सार्वभौम राष्ट्रहरूको अन्तराष्ट्रिय संगठन नै संयुक्त राष्ट्र संघ हो ।
- अमेरिकाको न्युयोर्क, म्यानहटनमा प्रधान कार्यालय रहेको ग्लड मा शुरुमा ५० वटा सार्वभौम देशहरू सदस्य रहेकोमा केही समयमा नै पोल्याण्ड पनि संस्थापक सदस्य आएर जम्मा ५१ वटा संस्थापक सदस्य थिए ।
- हाल सम्म १९३ राष्ट्रहरू सदस्य । अन्तिम सदस्य दक्षिण सुडान, २०११ मा ।
- विश्वका नेताहरू भेटघाट गर्ने, शान्ती र विकासको बारेमा छलफल गर्ने, अन्तराष्ट्रिय सम्बन्धलाई प्रगाढ बनाउने लगायतका विश्व मामलाहरूको समाधान निकाल्ने एक अन्तराष्ट्रिय फोरम हो ।
- यसको श्रोत व्यवस्थापन सदस्य राष्ट्रहरूको स्वेच्छिक योगदानमा आधारित रहेको हुन्छ ।
- औपचारिक भाषाहरू अंग्रेजी, रुसी, चाइनिज, फ्रेन्च, अरबी र स्पेनिश भएपनि कार्यालयी भाषा अंग्रेजी र फ्रेन्च हुन ।
- महासभा, सुरक्षा परिषद, आर्थिक तथा सामाजिक परिषद, सचिवालय, अन्तराष्ट्रिय न्यायलय र जिम्मा जमानी परिषद गरी ६ वटा मुख्य अंगहरू रहेका छन् ।
- दोस्रो विश्वयुद्धको विजेता राष्ट्रहरूले विश्व मामलाहरूको व्यवस्थापनका लागि संस्थागत रूपमा उचित व्यवस्थापन गर्नका लागि स्थापना गरेको विश्व संस्था नै संयुक्त राष्ट्र संघ हो ।
- यो एक अन्तरसरकारी संगठन हो ।

विशेषताहरू

- विश्व सरकार होईन ।
- सरकारहरुको संगठन हो ।
- विश्वका राष्ट्रहरुको सामुहिक हितको उद्देश्य प्राप्ती गर्ने साधन हो ।
- यसका अंगहरु मात्र संयुक्त राष्ट्र संघ होईन
- सबै सदस्य राष्ट्रहरु नै संयुक्त राष्ट्र संघका वास्तविक संचालक हुन ।

संयुक्त राष्ट्र संघका उद्देश्यहरु : धारा १

- क) अन्तराष्ट्रिय शान्ति सुरक्षा कायम गर्नु,
- ख) संसारका राष्ट्रहरुबीच समान अधिकार एवम् आत्म निर्णयका आधारमा मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्नु,
- ग) अन्तराष्ट्रिय आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र मानवीय समस्याहरु समाधान गर्न सहयोग गर्न तथा आधारभुत स्वतन्त्रता र मानव अधिकारको प्रवर्द्धन गर्नका लागि सहयोग प्रवर्द्धन गर्नु,
- घ) मानव अधिकारप्रति सम्मान वढाउदै जाति, लिङ्ग, भाषा, वा धर्मको भेदभाव नगरी सबैलाई भौतिक स्वतन्त्रता प्रदान गर्नु,
- ङ.) साभा हितका विषयहरुको छलफल र समस्या समाधानका लागि एक साभा केन्द्रका रुपमा रहने ।

संयुक्त राष्ट्र संघका सिद्धान्तहरु : धारा २

- संयुक्त राष्ट्रसंघ सबै देशहरुको समान सम्प्रभुताको सिद्धान्तमा आधारित छ ।
- संयुक्त राष्ट्रसंघको घोषणापत्र प्रति सबै सदस्य राष्ट्र आस्था राख्दछन् र इमान्दारितापूर्वक यसलाई पालना गर्दछन् ।
- सबै सदस्य राष्ट्रहरु आफ्ना अन्तराष्ट्रिय विवादको शान्तिपूर्ण ढंगबाट समाधान गर्नेछन् ।
- सबै सदस्य राष्ट्र आफ्ना अन्तराष्ट्रिय सम्बन्धहरुमा कुनै राज्यको क्षेत्रीय अखण्डता वा राजनीतिक स्वाधीनताको विरुद्ध न धम्की दिनेछन न बल प्रयोग गर्नेछन् ।
- प्रत्येक सदस्यले राष्ट्रसंघको कारवाहीमा सहयोग गर्नेछन् र वडापत्रको विरुद्ध काम गर्ने कुनै पनि देशलाई सहयोग गर्ने छैनन् ।
- राष्ट्रसंघले कुनै पनि आन्तरिक मामलामा हस्तक्षेप गर्ने छैन ।

संयुक्त राष्ट्र संघका कामहरु

- १. अन्तराष्ट्रिय शान्ती र सुव्यवस्था कायम गर्ने
- २. विकासका लागि विश्व साभेदारी कायम गर्ने
- ३. अन्तराष्ट्रिय कानूनहरुको अभिलेखांकन र विकास गर्ने
- ४. मानव अधिकारको संरक्षणमा काम गर्ने
- ५. अन्तराष्ट्रिय मानविय सहायताका क्षेत्रमा काम गर्ने

संयुक्त राष्ट्र संघको संयुक्त राष्ट्र संघको चार्टर

- जुन, २६, १९४५ मा ५१ देशका प्रतिनिधिहरुले सन्फ्रान्सिस्कोमा संयुक्त राष्ट्र संघको चार्टरमा हस्ताक्षर गरी कार्यान्वयनमा आएको थियो ।
- प्रस्तुत वडापत्र नै राष्ट्र संघको संविधान हो ।
- यसले नै राष्ट्रसंघका काम कर्तव्य, अधिकार तथा दायित्व र भुमिकाहरुलाई स्पष्ट गरेको छ ।
- यस वडापत्रमा दशहजार शब्दहरु, १९ भाग र १११ धाराहरु रहेका छन् ।
- महासभाको दुई तिहाई र सुरक्षा परिषदका स्थायी सदस्यहरुको अनुमोदनबाट यो वडापत्र संशोधन गर्न सकिन्छ ।
- प्रस्तुत वडापत्रका अनुसार शान्ती प्रेमी, स्वतन्त्र र सार्वभौमसत्ता सम्पन्न जुनसुकै राष्ट्र जो यो वडापत्रको दायित्व पुरा गर्न सक्षम छ र ईच्छित पनि छ भने उक्त राष्ट्र यो संघको सदस्य बन्न सक्दछ

संयुक्त राष्ट्र संघको अंगहरु

क. महासभा

- सर्वोच्च विधायिकी अंग हो ।
- यो संघको संसद हो ।
- यसका सार्वभौम समानताका आधारमा सबै राष्ट्रहरु समान रुपमा प्रतिनिधित्व गर्दछन् ।
- प्रत्येक राष्ट्रले ५ जना प्रतिनिधिहरु पठाउन सक्दछन्
- तर प्रत्येक राष्ट्रले एक भोट गर्न पाउदछ ।
- यो विश्वकै सबै भन्दा धेरै राष्ट्रका प्रतिनिधिहरुको सम्मेलन भएकाले उसलाई कहिलेकाँही त्यधल :भभतप्लन डा तजभ ध्यचमि पनि भनिन्छ ।

महासभाका कामहरु

- प्रतिनिधित्व
- कानून निर्माण
- विश्वका मामलाको बारेमा छलफल
- संयुक्त राष्ट्र संघका अन्य अंगहरुमा नियुक्ति, निर्वचन
- निर्णय निर्माण
- आफ्ना निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने उचित संयन्त्र छैन ।

संयुक्त राष्ट्र संघको महासभाका ६ वटा समितिहरु रहेका छन् ।

- First Committee: Disarmament and International Security
- Second Committee: Economic and Financial
- Third Committee: Social, Humanitarian and Culture
- Fourth Committee: Special Political and Decolonization
- Fifth Committee: Administrative and Budgetary
- Sixth Committee: Legal.

ख) संयुक्त राष्ट्र संघको सुरक्षा परिषद

- अन्तराष्ट्रिय शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने प्रमुख अंग हो ।
- जम्मा १५ सदस्य : स्थायी ५ र अस्थायी १०
- स्थायी ५ सदस्यहरु दोस्रो विश्व युद्धका विजेता देशहरु अमेरिका, फ्रान्स, बेलायत, रुस र चीन हुन् ।
- अस्थायी सदस्यहरु प्रत्येक २ वर्षका लागि महासभाबाट चुनावद्वारा छनौट हुन्छ
- तदर्थ सदस्य: सुरक्षा परिषदको सदस्य नभएको कुनै देशको हितमा असर पर्ने कुनै विषयमा छलगर्नका लागि उक्त देश सुरक्षा परिषदको बैठकमा भाग लिन सक्छ तर मतदान गर्ने अधिकार हुदैन ।
- अध्यक्षता: वर्णानुक्रम अनुसार एक एक महिनाका लागि पालै पालो
- बैठक सामान्यतया प्रत्येक २ हप्तामा एक पटक बस्दछ । तर आवश्यक भएमा जहिले पनि बस्दछ ।

- नेपाल सुरक्षा परिषदमा १९६९।७० र १९८८।८९ मा अस्थायी सदस्य भएको थियो ।

संयुक्त राष्ट्र संघको सुरक्षा परिषद: भिटो

- स्थायी सदस्य राष्ट्रहरूको सकारात्मक भोट विना कुनै प्रस्ताव पारित नहुने अवस्थालाई भिटो भनिन्छ ।
- चार्टरमा नकारात्मक मत अर्थात भिटोको उल्लेख छैन । सकारात्मक भोट आवश्यक पर्ने भनिएको छ ।
- प्रक्रिया सम्बन्धी विषयमा जुनसुकै ९ सदस्यको सकारात्मक भोट चाहिन्छ ।
- प्रक्रिया बाहेकका अन्य सबै विषयमा स्थायी सदस्य सहित ९ सदस्यको भोट आवश्यक पर्दछ ।
- प्रक्रिया हो वा अन्य हो भन्ने विषयमा अध्यक्षको मत निर्णायक तर उक्त मतमा कुनै स्थायी सदस्यले असहमति जनाएमा उक्त विषय गैर प्रक्रिया पनि हुन सक्दछ । यसैलाई दोहोरो निषेधाधिकार भनिन्छ ।
- गणपुरक संख्या तोकिएको छैन । निरन्तर काम गर्ने अंग भएकाले अनुपीथतिको अनुमान गरिएको छैन ।

सुरक्षा परिषदका हालका अस्थायी सदस्यहरू

- [Belgium](#) (2020)
- [Côte d'Ivoire](#) (2019)
- [Dominican Republic](#) (2020)
- [Equatorial Guinea](#) (2019)
- [Germany](#) (2020)
- [Indonesia](#) (2020)
- [Kuwait](#) (2019)
- [Peru](#) (2019)
- [Poland](#) (2019)
- [South Africa](#) (2020)

ग) संयुक्त राष्ट्र संघको आर्थिक तथा सामाजिक परिषद

सामाजिक प्रगति र जिवनको उच्चस्तर कायम गर्ने चार्टरको उद्देश्य बमोजिम विकास गतिविधि संचालन गर्ने

- महासभाबाट निर्वाचित ५४ सदस्यहरू
- एक तिहाई अर्थात १८ सदस्यको प्रत्येक वर्ष अवधि सकिन्छ ।
- प्रत्येक सदस्यलाई एक मत दिने अधिकार
- सदस्यताको विभाजन भौगोलिक क्षेत्र बमोजिम

- स्थायी सदस्यहरु यस परिषदमा सदस्य हुन्छन तर विशेष भुमिका हुदैन ।
- सहश्राव्दि विकास लक्ष्य तथा दागो विकासका लक्ष्यहरुको घोषणा गर्ने निकाय हो ।
- नेपाल २०१३ देखि २०१५ मा यस परिषदको सदस्य भएको थियो ।
- आर्थिक सुरक्षा परिषदको प्रस्ताव गएको छ ।

• क्षेत्र	• सदस्यता संख्या
• एसिया	• १४
• ल्याटिन अमेरिका	• १०
• पश्चिम युरोप	• १३
• पुर्वि युरोप	• ७
• अफ्रिका	• १०

संयुक्त राष्ट्र संघको आर्थिक तथा सामाजिक परिषदका कार्यहरु

- अन्तराष्ट्रिय आर्थिक सामाजिक सांस्कृतिक शैक्षिक अवस्थाको अध्ययन पैतिवेदन
- महासभामा पेश गर्नका लागि सम्झौताहरु तयार गर्ने
- अन्तराष्ट्रिय सम्मेलन बोलाउने
- विशिष्टकृत संस्थाबाट नियमित प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने
- विशिष्टकृत संस्थासँगको सम्बन्धका बारेमा सम्झौता गर्ने

संयुक्त राष्ट्र संघको आर्थिक तथा सामाजिक परिषदका क्षेत्रीय आयोगहरु

- अन्तराष्ट्रिय आर्थिक सामाजिक सांस्कृतिक शैक्षिक अवस्थाको अध्ययन पैतिवेदन
- महासभामा पेश गर्नका लागि सम्झौताहरु तयार गर्ने

- अन्तराष्ट्रिय सम्मेलन बोलाउने
- विशिष्टकृत संस्थाबाट नियमित प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने
- विशिष्टकृत संस्थासँगको सम्बन्धका बारेमा सम्झौता गर्ने

संयुक्त राष्ट्र संघका विशिष्टकृत संस्थाहरु १७ वटा

• UNESCO (1946, Paris) • ILO (1919/1946, Geneva) • IMF (1445, USA, Washington DC) • World Bank Group 1445, USA, Washington DC) • ICAO (Montreal, Canada, 1947) • FAO (1945, Rome, Italy) • UPU (1947/1874, Borne, Swetzerland) • UNICEF • WHO (1948, Geneva)	• ITU (1865/1947, Geneva) • WIPO (1967, Geneva) • IFAD • UNIDO (1966, Vienna, Austria) • IAEA (1957, Vienna) • WTO (1995, Geneva) • IMO (1959, London) • wTO (Tourism) 1974, Madrid, Spain

- उपनिवेश तथा परतन्त्र राज्य क्षेत्रको स्थिती सुधार गर्न लिग अफ नेबन् मा म्यान्डेट प्रणाली थियो ।
- सोही प्रणालीको विकसित रुप हो जिम्मा जमानी प्रणाली
- सदस्य ७ वटा रहेका थिए ।
- जिम्मा जमानी अन्तर्गत रहेका क्षेत्रहरु टांगनिक (ब्रिटिश), ब्रिटिश क्यामरुन, ब्रिटिश टोगोल्याण्ड, नाउरु (अष्ट्रेलिया), न्यु गिनी (अष्ट्रेलिया), रुवाण्डा बुरुण्ड (बेल्जियम), फ्रेन्च क्यामरुन, फ्रेन्च टोगोल्याण्ड, पश्चिम समोआ (न्युजिल्याण्ड), प्यासिफिक आईल्याण्ड (अमेरिका) र मुमाली ल्याण्ड (ईटाली) जम्मा ११ वटा ।
- १० नोभेम्बर १९९४ मा सुरक्षा परिषदले जिम्मा जमानीको काम सम्पन्न भई सकेको निश्कर्ष निकाल्यो ।
- अनौपचारिक रुपमा यसले आफ्ना काम निलम्बन गर्‍यो ।
- चार्टर संशोधन गरी यसलाई खारेज गर्नु पर्नेमा संशोधनको जटिलताले यो निलम्बित अवस्थामा रहेको छ ।

ड.) संयुक्त राष्ट्र संघको सचिवालय

प्रमुख प्रशासनिक अंग हो

- महासचिव एक जना, १२ जना उप महासचिव र १२ जना सहायक महा सचिवहरु हुन्छन् ।
- अन्तराष्ट्रिय निजामति सेवाको संचालन महासभाबाट पारित भएको रिजोलुसनको आधारमा महासचिवले गर्ने ।

1. Trygve Lie, from Norway, 1946-1952
2. Dag Hammarskjöld, from Sweden, 1953-1961
3. U Thant, from Burma (now Myanmar), 1961-1971
4. Kurt Waldheim, from Austria, 1972-1981
5. Javier Perez de Cuellar, from Peru, 1982-1991
6. Boutros Boutros-Ghali, from Egypt, 1992-1996
7. Kofi A. Annan, from Ghana, 1997-2006
8. Ban Ki-Moon, from Republic of Korea, 2007-2016
9. António Guterres, from Portugal, 2017-Present

च) अन्तराष्ट्रिय न्यायालय

- १९२१ मा लिग अफ नेशन्स बमोजिम स्थापना भएको Permanent court of International Justice को उत्तराधिकारी हो ।
- संयुक्त राष्ट्र संघको प्रमुख न्यायिक अंग हो
- नेदरल्याण्डको द हेगमा प्रधान कार्यालय रहेको छ ।
- १५ जना सदस्यहरु ९ वर्षका लागि सुरक्षा परिषदको सिफारिशमा महासभाले निर्वाचित गर्ने
- पुन निर्वाचन हुन सक्ने
- सदस्य राष्ट्रको न्यायाधिश हुन योग्यता पुगेको तथा उच्च नैतिक चरित्र भएको ।
- स्थायी सदस्यबाट ५ न्यायाधिश रहन्छन् ।
- कुनै पनि न्यायाधिशले व्यक्तिगत रुपमा काम गर्नु पर्ने । राज्यको प्रतिनिधि नहुने ।

- दक्षिण चीन सागर विवादमा फिलिपिन्सले मुद्धा दायर गरेकोमा चीनले उक्त निर्णय मान्न अश्विकार गर्‍यो ।
- क्षेत्राधिकार
- १. अनिवार्य: अग्रिम स्विकृति दिएमा मात्र । २. स्वेच्छिक क्षेत्र: ३. सल्लाहकारी क्षेत्र कानूनहरू
- अन्तराष्ट्रिय सन्धी, प्रथा, कानूनका सामान्य सिद्धान्त, न्यायिक निर्णय, विद्वानका राय ।

अन्तराष्ट्रिय न्यायालयको औचित्य

- रोम विधान र अन्तराष्ट्रिय फैजदारी अदालतको स्थापना भए पश्चात यसको औचित्य नहरेको ।
- विभिन्न ट्रिबुनलहरूको निर्माण गर्ने प्रचलनले पनि यसको औचित्य नदेखिएको ।
- हाल सम्म १६८ मुद्धाहरू मात्र परेको
- अहिले केवल १० मुद्धा मात्र विचाराधिन छ ।
- फैसला गर्न निकै ढिला सुस्ती ।

बजेट प्रणाली

द्वि वार्षिक रुपमा बजेट ल्याईने ।

तर पिस किपिङ्गको बजेट भने वार्षिक हुने ।

तिर्न सक्ने क्षमताको आधारमा प्रत्येक सदस्यको योगदान एकिक हुने

(2019): US (22%), China (12.005%) Japan (8.56%), India (0.834%), Nepal (0.007%)

- **Nepal (2019)- \$ 214,520 (staff assessment \$ 19344), net (\$ 195,176)**

नेपाल र शान्ति सेना

- सन् १९५८ देखि शुरुवात
- सबै प्रमुख मिसनमा नेपालको सहभागिता
- १०,००० भन्दा बढी जनशक्ति पठाएको ।
- ५८ जनाले ज्यान गुमाएको ।
- हाल नेपाल छैटौं ठुलो जनशक्ति आपूर्ति कर्ता हो ।
- सेना, प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीको सहभागिता

UNO ले आफ्नो उद्देश्य कतिको हासिल गरेको छ ?

क) विश्वशान्ति स्थापनाका लागि

- तेस्रो विश्व युद्ध भएको छैन ।
- वार्ताको मध्यस्थता गर्ने,
- संक्रमणकालको व्यवस्थापन गर्ने,
- युद्ध भड्काउने राष्ट्रलाई नाकाबन्दी वा भौतिक कारवाही मार्फत नियन्त्रण गराउने, जस्तै उ.कोरियामा नाकाबन्दी गरिएको
- शान्ति सेना मार्फत दिगो शान्ति स्थापनामा सघाउ पुर्याउने,
- जस्तै नेपाली सेनालाई कंगो, लेबनान, लगायतका मुलुकमा शान्ति सेनामा पठाइएको, नेपालको द्वन्द्व व्यवस्थापनमा UNMIN

ख) विकासोन्मुख राष्ट्रको आर्थिक, सामाजिक तथा मानवअधिकारको विकासमा सहयोग गर्दै आएको छ । MDG, SDG सार्वजनिक गरी सोका आधारमा आवश्यक पर्ने राष्ट्रलाई आफ्ना विभिन्न क्षेत्रका विशिष्टीकृत संस्थाहरुमार्फत सहयोग गर्दै आएको छ ।

ग_ FAO, WHO, IDA, UNDP, UNHCR आदि संस्थाहरुद्वारा अन्तराष्ट्रिय रुपमा मानवीय सहयोग पनि उल्लेखनीय नै छ । जस्तै नेपालमा ग्लेन्टच ले भुटानी शरणार्थीलाई पुनर्वास गराएको छ, भुक्मपको समयमा यिनै संस्थाद्वारा प्रयाप्त सहयोग भएको थियो ।

ग) औपनिवेशिको अन्त्य

घ) विकासमा विश्व साभोरी

संयुक्त राष्ट्र संघ माथि लाग्ने गरेका आरोपहरु

- केही ठुला राष्ट्रहरुको इसारामा कार्य गर्ने गरेको,
- साना र गरिव राष्ट्रहरुको आवश्यकता पुरा गर्न भन्दा विभिन्न कार्यक्रमको प्रयोग स्थल बनाएको,
- शक्ति राष्ट्रको आडमा अन्तराष्ट्रिय निरंकुशता फैल्याएको,
- सुरक्षा परिषदमा स्थायी सदस्य र भिटोको गलत प्रयोग हुने गरेको ।

संयुक्त राष्ट्र संघको औचित्य :

- वर्तमान विश्व परिवेशमा पनि संयुक्त राष्ट्रसंघको सार्थकता त्यतिकै रहेको छ जुन स्थापना हुँदा रहेको थियो । विश्व परिवेशमा परिवर्तन आएको छ र नवीन मान्यता स्थापित भएका छन् जसलाई सम्बोधन गर्न पनि संयुक्त राष्ट्रसंघ जस्तो विश्व साभ्ता मञ्च आवश्यक छ ।
- संसारमा शान्ति स्थापनाको मुद्धा समाधान भई सकेको छैन । राष्ट्र-राष्ट्रवीचका विवाद कायम छन् । यसको निराकरणका लागि ग्ल आवश्यक छ ।
- आतंकवाद, मानव तस्करी, लागु औषध ओसार पसार जस्ता क्रियाकलापहरुले संसार हालसम्म पनि आक्रान्त छ । त्यसैले यी मुद्धाको सम्बोधन गर्न पनि ग्ल आवश्यक छ ।
- विश्वमा विकसित र विकासोन्मुख राष्ट्रवीचको खाडल अझ गहिरो रहेको र भोकवाट वर्षेनी लाखौं मानिसको मृत्यु भई रहेको छ ।
- आर्थिक सहयोग अन्तराष्ट्रिय Agenda वनेको छ । यस अवस्थामा सदस्य राष्ट्रहरुविच आर्थिक सहयोगको प्रवर्द्धन गर्न पनि UN आवश्यक छ ।
- विश्वका शक्ति राष्ट्रको हतियार उन्माद रोकी सदस्य राष्ट्रवीच हार्दिकता कायम गर्ने, निशस्त्रीकरणको अभियान अधि वढाउने, मानव अधिकारको संरक्षण गर्ने, वातावरण संरक्षण गर्ने, जलवायु परिवर्तनलाई नियन्त्रण गर्ने थप चुनौती पनि ग्ल का अगाडि छन् त्यसैले यिनलाई सम्बोधन गर्न पनि आवश्यक छ ।
- अन्य अन्तराष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय अंगहरुको स्थापना भएपनि उनीहरु विशुद्ध आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशील छन् र सोही उद्देश्यका लागी नै गठन भएका हुन त्यसैले पनि UN आवश्यक छ ।